

Тетяна Хоценко,
*здобувач вищої освіти,
факультету педагогічних технологій
та освіти впродовж життя,
(Державний університет «Житомирська політехніка»)*

ПРОБЛЕМА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Постановка проблеми. Повномасштабна війна в Україні значно вплинула на соціально-економічні процеси всередині держави. Збереження стабільності економічної системи є складним завданням через значні диспропорції, які відбуваються на ринку праці. Основними проблемами, які призводять до масового безробіття, стали: відтік висококваліфікованих кадрів за кордон, дефіцит окремих категорій працівників у регіонах, скорочення вакансій через неспроможність підприємницьких структур протистояти наслідкам війни, втрата можливості управління попитом на працю. Через всі ці фактори проблема безробіття набула особливого значення, адже зростає рівень інфляції та цін, відбувається скорочення економічної активності громадян, а все більше підприємств зазнають банкрутства. У сукупності це призвело до неминучих змін на ринку праці, що потребує негайної оптимізації ситуації для досягнення прогнозованості і стабільності економіки України.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабне вторгнення РФ 24.02.2022 р. та початок війни на території України призвели до значного руйнування ринку праці. За офіційними даними близько 5 млн. осіб втратили робочі місця. Окупація територій армією країни-агресора та бойові дії, які тривають у цих регіонах, змусили покинути Україну близько 7 млн. осіб, що також суттєво вплинуло на рівень безробіття.

За даними Центру зайнятості України, у лютому 2022 р. було офіційно зареєстровано 317 тис. безробітних осіб, а вже на початку

листопада їх кількість становила 214 тис. через виїзд за кордон та знаходження на тимчасово окупованих територіях [3].

Унаслідок збройної агресії РФ в Україні було знищено велику кількість підприємств, зокрема й великих промислових об'єктів. За даними Європейської бізнес-асоціації, 3% її членів на території України перестали працювати взагалі, а 53% здійснюють свою діяльність в умовах обмежених можливостей. У результаті це призвело до того, що 15% підприємств скоротили кількість працюючих осіб або запропонували їм альтернативу у вигляді неоплачуваних відпусток [4].

Оскільки не всі безробітні звертаються до Центру зайнятості, то можна припустити, що кількість безробітних в Україні є набагато більшою за офіційні дані. За оцінками уряду, офіційний ринок праці охоплює лише третину працездатного населення України, тому його дані не можуть у повній мірі відобразити реальні тенденції сектору.

Міністерство економіки України у своїх звітах оцінює кількість безробітних осіб в Україні на рівні 2,6 млн. Ця цифра не включає осіб, які виїхали за кордон через війну, та проживаючих на тимчасово окупованих територіях.

Песимістичними є оцінки Міжнародної організації праці, де вважають, що рівень зайнятості в Україні є на 15,5% меншим ніж у 2021 р. Це означає, що кількість безробітних осіб збільшиться на 2,4 млн. Державна служба статистики України озвучує прогноз у 1,7 млн. осіб. Національний банк України вважає, що кількість безробітних збільшиться на 4,5 млн., а КСЕ – 3,6 млн [2].

Під час війни зміни торкнулися також системи виплати допомоги по безробіттю, яка виплачується лише протягом 90 днів (раніше цей термін становив 120-360 днів). Розмір виплат по безробіттю не має перевищувати розмір мінімальної заробітної

плати (6700 грн у 2023 році). Також виплати припиняються через перебування особи за кордоном понад 30 днів.

Особам передпенсійного віку допомогу по безробіттю будуть виплачувати лише до 360 днів (раніше цей термін становив 720 днів), а чоловікам передпенсійного віку для отримання статусу безробітного необхідно надати довідку з територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

Також восени 2022 року урядом було розроблено програму «Армія відновлення», яка передбачає залучення тимчасово безробітних людей до відбудови країни шляхом виконання ними суспільно-корисних робіт, наприклад, заготівля дров для військових чи укріплення блок-постів. Для безробітних перевагою даної програми є можливість отримувати мінімальну заробітну плату у розмірі 6700 грн, отримати тимчасову роботу та допомогти територіальним громадам вирішити нагальні питання [1].

Висновки. Отже, безробіття як соціально-економічна проблема в Україні чинить значний негативний вплив на всі сфери суспільного життя людей, а під час війни є особливо гострим питанням. Пріоритетним завданням держави в таких складних умовах має стати регулювання її рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Армія відновлення»: відповіді на найпоширеніші запитання. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/armiya-vidnovlennya-vidpovidi-na-najposhirenishi-zapitannya>
2. Мільйони українців втратили роботу через війну. Звідки вони беруть гроші на життя? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/12/8/694732/>
3. Офіційний сайт Державного центру зайнятості України. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Європейської бізнес-асоціації. URL: <https://eba.com.ua/>